Tekst 1

Cassandra, die te horen heeft gekregen dat ze is toegewezen aan Agamemnon, heeft zojuist een uitgelaten bruiloftslied gezongen. Hekabe heeft haar gedrag afgekeurd.

Κασσάνδρα

μῆτερ, πύκαζε κρᾶτ᾽ ἐμὸν νικηφόρον
καὶ χαῖρε τοῖς ἐμοῖσι βασιλικοῖς γάμοις·
καὶ πέμπε, κἂν μὴ τἀμά σοι πρόθυμά γ᾽ ᾖ,
ὤθει βιαίως· εἰ γὰρ ἔστι Λοξίας,
Ἑλένης γαμεῖ με δυσχερέστερον γάμον
ὁ τῶν Ἀχαιῶν κλεινὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ.
κτενῶ γὰρ αὐτόν κἀντιπορθήσω δόμους
ποινὰς ἀδελφῶν καὶ πατρὸς λαβοῦσ᾽ ἐμοῦ.
ἀλλ᾽ αὔτ᾽ ἐάσω· πέλεκυν οὐχ ὑμνήσομεν,
ὃς ἐς τράχηλον τὸν ἐμὸν εἶσι χἀτέρων,
μητροκτόνους τ᾽ ἀγῶνας, οὓς οὑμοὶ γάμοι
θήσουσιν, οἴκων τ᾽ Ἀτρέως ἀνάστασιν.
πόλιν δὲ δείξω τήνδε μακαριωτέραν
ἢ τοὺς Ἀχαιούς, ἔνθεος μέν, ἀλλ᾽ ὅμως
τοσόνδε γ᾽ ἔξω στήσομαι βακχευμάτων·
οἳ διὰ μίαν γυναῖκα καὶ μίαν Κύπριν,
θηρῶντες Ἑλένην, μυρίους ἀπώλεσαν.
ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ σοφὸς ἐχθίστων ὕπερ
τὰ φίλτατ᾽ ὤλεσ᾽, ἡδονὰς τὰς οἴκοθεν
τέκνων ἀδελφῷ δοὺς γυναικὸς οὕνεκα,
καὶ ταῦθ᾽ ἑκούσης κοὐ βίᾳ λελῃσμένης.
ἐπεὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἀκτὰς ἤλυθον Σκαμανδρίους,
ἔθνῃσκον, οὐ γῆς ὅρι᾽ ἀποστερούμενοι
οὐδ᾽ ὑψίπυργον πατρίδ᾽· οὓς δ᾽ Ἄρης ἕλοι,
οὐ παῖδας εἶδον, οὐ δάμαρτος ἐν χεροῖν
πέπλοις συνεστάλησαν, ἐν ξένῃ δὲ γῇ
κεῖνται. τὰ δ᾽ οἴκοι τοῖσδ᾽ ὅμοι᾽ ἐγίγνετο·
χῆραί γ᾽ ἔθνῃσκον, οἱ δ᾽ ἄπαιδες ἐν δόμοις
ἄλλως τέκν᾽ ἐκθρέψαντες· οὐδὲ πρὸς τάφοις
ἔσθ᾽ ὅστις αὐτῶν αἷμα γῇ δωρήσεται.
ἦ τοῦδ᾽ ἐπαίνου τὸ στράτευμ᾽ ἐπάξιον.
σιγᾶν ἄμεινον τᾀσχρά, μηδὲ μοῦσά μοι
γένοιτ᾽ ἀοιδὸς ἥτις ὑμνήσει κακά.
Τρῶες δὲ πρῶτον μέν, τὸ κάλλιστον κλέος,
ὑπὲρ πάτρας ἔθνῃσκον· οὓς δ᾽ ἕλοι δόρυ,
νεκροί γ᾽ ἐς οἴκους φερόμενοι φίλων ὕπο

ἐν γῇ πατρῴᾳ περιβολὰς εἶχον χθονός,
χερσὶν περισταλέντες, ὧν ἐχρῆν ὕπο·
ὅσοι δὲ μὴ θάνοιεν ἐν μάχῃ Φρυγῶν,
ἀεὶ κατ' ἦμαρ σὺν δάμαρτι καὶ τέκνοις
ᾤκουν, Ἀχαιοῖς ὧν ἀπῆσαν ἡδοναί.
τὰ δ' Ἕκτορός σοι λύπρ' ἄκουσον ὡς ἔχει·
δόξας ἀνὴρ ἄριστος οἴχεται θανών,
καὶ τοῦτ' Ἀχαιῶν ἵξις ἐξεργάζεται·
εἰ δ' ἦσαν οἴκοι, χρηστὸς ὢν ἐλάνθαν' ἄν.
Πάρις δ' ἔγημε τὴν Διός· γήμας δὲ μή,
σιγώμενον τὸ κῆδος εἶχ' ἂν ἐν δόμοις.
φεύγειν μὲν οὖν χρὴ πόλεμον ὅστις εὖ φρονεῖ·
εἰ δ' ἐς τόδ' ἔλθοι, στέφανος οὐκ αἰσχρὸς πόλει
καλῶς ὀλέσθαι, μὴ καλῶς δὲ δυσκλεές.
ὧν οὕνεκ' οὐ χρή, μῆτερ, οἰκτίρειν σε γῆν,
οὐ τἀμὰ λέκτρα· τοὺς γὰρ ἐχθίστους ἐμοὶ
καὶ σοὶ γάμοισι τοῖς ἐμοῖς διαφθερῶ.

Χορός ὡς ἡδέως κακοῖσιν οἰκείοις γελᾷς,
μέλπεις θ', ἃ μέλπουσ' οὐ σαφῆ δείξεις ἴσως.

Ταλθύβιος εἰ μή σ' Ἀπόλλων ἐξεβάκχευσεν φρένας,
οὔ τἂν ἀμισθὶ τοὺς ἐμοὺς στρατηλάτας
τοιαῖσδε φήμαις ἐξέπεμπες ἂν χθονός.
ἀτὰρ τὰ σεμνὰ καὶ δοκήμασιν σοφὰ
οὐδέν τι κρείσσω τῶν τὸ μηδὲν ἦν ἄρα.
ὁ γὰρ μέγιστος τῶν Πανελλήνων ἄναξ,
Ἀτρέως φίλος παῖς, τῆσδ' ἔρωτ' ἐξαίρετον
μαινάδος ὑπέστη· καὶ πένης μέν εἰμ' ἐγώ,
ἀτὰρ λέχος γε τῆσδ' ἂν οὐκ ᾐτησάμην.
καὶ σοῦ μέν (οὐ γὰρ ἀρτίας ἔχεις φρένας)
Ἀργεῖ' ὀνείδη καὶ Φρυγῶν ἐπαινέσεις
ἀνέμοις φέρεσθαι παραδίδωμ'· ἕπου δέ μοι
πρὸς ναῦς, καλὸν νύμφευμα τῷ στρατηλάτῃ.

Euripides, Troades 353-420

Tekst 2

Menelaus is op het toneel verschenen om Helena te halen. Helena vraagt Menelaus haar de gelegenheid te geven zichzelf te verdedigen. Menelaus voelt hier niets voor, maar Hekabe vraagt hem Helena die kans te geven. Menelaus geeft toe aan het verzoek van Hekabe.

Ἑλένη
ἴσως με, κἂν εὖ κἂν κακῶς δόξω λέγειν,
οὐκ ἀνταμείψῃ πολεμίαν ἡγούμενος.
ἐγὼ δ', ἅ σ' οἶμαι διὰ λόγων ἰόντ' ἐμοῦ
κατηγορήσειν, ἀντιθεῖσ' ἀμείψομαι
τοῖς σοῖσι τἀμὰ καὶ τὰ σ' αἰτιάματα.
πρῶτον μὲν ἀρχὰς ἔτεκεν ἥδε τῶν κακῶν,
Πάριν τεκοῦσα· δεύτερον δ' ἀπώλεσεν
Τροίαν τε κἄμ' ὁ πρέσβυς οὐ κτανὼν βρέφος,
δαλοῦ πικρὸν μίμημ', Ἀλέξανδρον τότε.
ἐνθένδε τἀπίλοιπ' ἄκουσον ὡς ἔχει.
ἔκρινε τρισσὸν ζεῦγος ὅδε τριῶν θεῶν·
καὶ Παλλάδος μὲν ἦν Ἀλεξάνδρῳ δόσις
Φρυξὶ στρατηγοῦνθ' Ἑλλάδ' ἐξανιστάναι·
Ἥρα δ' ὑπέσχετ' Ἀσιάδ' Εὐρώπης θ' ὅρους
τυραννίδ' ἕξειν, εἴ σφε κρίνειεν Πάρις·
Κύπρις δὲ τοὐμὸν εἶδος ἐκπαγλουμένη
δώσειν ὑπέσχετ', εἰ θεὰς ὑπερδράμοι
κάλλει. τὸν ἔνθεν δ' ὡς ἔχει σκέψαι λόγον·
νικᾷ Κύπρις θεάς, καὶ τοσόνδ' οὑμοὶ γάμοι
ὤνησαν Ἑλλάδ'· οὐ κρατεῖσθ' ἐκ βαρβάρων,
οὔτ' ἐς δόρυ σταθέντες, οὐ τυραννίδι.
ἃ δ' εὐτύχησεν Ἑλλάς, ὠλόμην ἐγὼ
εὐμορφίᾳ πραθεῖσα, κὠνειδίζομαι
ἐξ ὧν ἐχρῆν με στέφανον ἐπὶ κάρᾳ λαβεῖν.
οὔπω με φήσεις αὐτὰ τἀν ποσὶν λέγειν,
ὅπως ἀφώρμησ' ἐκ δόμων τῶν σῶν λάθρᾳ.
ἦλθ' οὐχὶ μικρὰν θεὸν ἔχων αὑτοῦ μέτα
ὁ τῆσδ' ἀλάστωρ, εἴτ' Ἀλέξανδρον θέλεις
ὀνόματι προσφωνεῖν νιν εἴτε καὶ Πάριν·
ὅν, ὦ κάκιστε, σοῖσιν ἐν δόμοις λιπὼν
Σπάρτης ἀπῆρας νηὶ Κρησίαν χθόνα.
εἶέν.
οὐ σ', ἀλλ' ἐμαυτὴν τοὐπὶ τῷδ' ἐρήσομαι·
τί δὴ φρονοῦσά γ' ἐκ δόμων ἅμ' ἑσπόμην
ξένῳ, προδοῦσα πατρίδα καὶ δόμους ἐμούς;

τὴν θεὸν κόλαζε καὶ Διὸς κρείσσων γενοῦ,
ὃς τῶν μὲν ἄλλων δαιμόνων ἔχει κράτος,
κείνης δὲ δοῦλός ἐστι· συγγνώμη δ’ ἐμοί.
ἔνθεν δ’ ἔχοις ἂν εἰς ἔμ’ εὐπρεπῆ λόγον·
ἐπεὶ θανὼν γῆς ἦλθ’ Ἀλέξανδρος μυχούς,
χρῆν μ’, ἡνίκ’ οὐκ ἦν θεοπόνητά μου λέχη,
λιποῦσαν οἴκους ναῦς ἐπ’ Ἀργείων μολεῖν.
ἔσπευδον αὐτὸ τοῦτο· μάρτυρες δέ μοι
πύργων πυλωροὶ κἀπὸ τειχέων σκοποί,
οἳ πολλάκις μ’ ἐφηῦρον ἐξ ἐπάλξεων
πλεκταῖσιν ἐς γῆν σῶμα κλέπτουσαν τόδε.
βίᾳ δ’ ὁ καινός μ’ οὗτος ἁρπάσας πόσις
Δηίφοβος ἄλοχον εἶχεν ἀκόντων Φρυγῶν.
πῶς οὖν ἔτ’ ἂν θνῄσκοιμ’ ἂν ἐνδίκως, πόσι,
πρὸς σοῦ δικαίως, ἣν ὁ μὲν βίᾳ γαμεῖ,
τὰ δ’ οἴκοθεν κεῖν’ ἀντὶ νικητηρίων
πικρῶς ἐδούλωσ’; εἰ δὲ τῶν θεῶν κρατεῖν
βούλῃ, τὸ χρῄζειν ἀμαθές ἐστί σου τόδε.

Euripides, Troades 914-965

Afbeelding

Samuel Coster, 1644

Tekst 3

Talthybios komt na de val van Troje met een bericht van de Grieken naar Hekabe. Hekabe ligt op de grond te treuren, verlangend naar de dood.

Ταλθύβιος	οὐχ ἥδ’ ἄνασσα τῶν πολυχρύσων Φρυγῶν,	492
	οὐχ ἥδε Πριάμου τοῦ μέγ’ ὀλβίου δάμαρ;	493
	καὶ νῦν πόλις μὲν πᾶσ’ ἀνέστηκεν δορί,	494
	αὐτὴ δὲ δούλη γραῦς ἄπαις ἐπὶ χθονὶ	495
	κεῖται, κόνει φύρουσα δύστηνον κάρα.	496
	Ontzetttend. Ik ben al een oude man, maar toch hoop ik dat	497
	ik mag sterven voordat ik zo’n vernedering moet doorstaan.	498
	ἀνίστασ’, ὦ δύστηνε, καὶ μετάρσιον	499
	πλευρὰν ἔπαιρε καὶ τὸ πάλλευκον κάρα.	500
Ἑκάβη	ἔα· τίς οὗτος σῶμα τοὐμὸν οὐκ ἐᾷ	501
	κεῖσθαι; τί κινεῖς μ’, ὅστις εἶ, λυπουμένην;	502
Ταλθύβιος	Ταλθύβιος ἥκω Δαναϊδῶν ὑπηρέτης,	503
	Ἀγαμέμνονος πέμψαντος, ὦ γύναι, μέτα.	504
Ἑκάβη	ὦ φίλτατ’, ἆρα κἄμ’ ἐπισφάξαι τάφῳ	505

δοκοῦν Ἀχαιοῖς ἦλθες; ὡς φίλ’ ἂν λέγοις.
σπεύδωμεν, ἐγκονῶμεν· ἡγοῦ μοι, γέρον.

Ταλθύβιος
σὴν παῖδα κατθανοῦσαν ὡς θάψῃς, γύναι,
ἥκω μεταστείχων σε· πέμπουσιν δέ με
δισσοί τ’ Ἀτρεῖδαι καὶ λεὼς Ἀχαιικός.

Ἑκάβη
οἴμοι, τί λέξεις; οὐκ ἄρ’ ὡς θανουμένους
μετῆλθες ἡμᾶς, ἀλλὰ σημανῶν κακά;

Euripides, Hekabe 492-512

Aantekeningen

regel 492	οὐχ’ ἧδ’ is dit niet
regel 493	οὐχ’ ἧδε is dit niet
	μέγα zeer
regel 494	ἀνέστηκεν δορί is door de strijd verwoest
regel 495	δουλή *Predicatief vertalen.*
regel 496	τὸ κάρα hoofd
regel 499	ἀνίστασ’ = ἀνίστασο
	μετάρσιον omhoog
regel 500	τὸ κάρα hoofd
regel 501	ἔα laat me met rust
	τίς οὗτος wie is het die
regel 503	οἱ Δαναΐδαι de Grieken
regel 504	μέτα om u te halen
regel 505	κἄμ’ ook mij
	κἄμ’ ἐπισφάξαι τάφῳ *Afhankelijk van* δοκοῦν Ἀχαιοῖς.
	ἐπέσφαξα *Aoristus van* ἐπισφάζω
regel 506	δοκοῦν Ἀχαιοῖς omdat de Grieken besloten hebben
	ὡς φίλ’ ἂν λέγοις dat zou een aangenaam bericht zijn
regel 508	κατθανοῦσαν = καταθανοῦσαν
	ὡς θάψῃς *Afhankelijk van* ἥκω μεταστείχων σε.
regel 509	μεταστείχων om te halen
regel 510	ὁ λεὼς Ἀχαιικός het Griekse leger
regel 511	ὡς θανουμένους om er voor te zorgen dat wij sterven (*Hoewel ze het over zichzelf en andere Trojaanse vrouwen heeft, is de uitgang van het participium mannelijk.)*
regel 512	μετέρχομαι + *accusativus* komen naar